

**UCHWAŁA NR XXV/146/16
RADY MIEJSKIEJ W WARCE**

z dnia 13 października 2016 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Warka na lata 2017 – 2020.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U z 2015 r. poz.1515 z późn. zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 930) i art. 6 ust.1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) Rada Miejska w Warce uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Warka na lata 2017-2020 w brzmieniu ustalonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Środki na realizację niniejszego programu pochodzą z budżetu Gminy Warka.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Dyrektorowi Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2017 roku.

Przewodnicząca Rady

Aldona Rzeźnik

Załącznik do Uchwały

Nr XXV/146/16

Rady Miejskiej w Warce

z dnia 13.10.2016 r.

**Gminny Program
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
w Gminie Warka
na lata 2017-2020**

WSTĘP

Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest zadaniem własnym gminy wynikającym z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Powyższy akt prawny określa szczegółowo zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie; zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz osób stosujących przemoc w rodzinie.

Zgodnie z definicją, zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie - przemoc w rodzinie jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Inaczej mówiąc przemoc jest: intencjonalna, narusza prawa i dobra osobiste drugiego człowieka, utrudnia samoobronę z uwagi na wyraźną asymetrię sił, powoduje szkody fizyczne i psychiczne – cierpienie i ból.

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest procesem wymagającym czasu, wysiłku, nakładów finansowych, zaangażowania wielu służb, a także zmiany świadomości społecznej.

Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, ochrona ofiar i świadków przemocy w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy. Program określa szczegółowe zadania do realizowania ukierunkowane na: rozwój systemu przeciwdziałania przemocy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej, zapewnienie dostępności pomocy osobom i rodzinom z problemem przemocy domowej, kształtowanie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz edukację i profilaktykę mieszkańców Gminy Warka.

I. ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Warka, a w szczególności:

1. Osób zagrożonych przemocą w rodzinie.
2. Osób doświadczających przemocy w rodzinie.
3. Osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Świadców przemocy w rodzinie.
5. Podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, których obszarem działania jest Gmina Warka.

II. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Warka na lata 2017 – 2020 jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warce przy współpracy z:

1. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warce.
2. Poradnią Uzależnień w Grójcu.
3. Urzędem Miejskim w Warce.
4. Placówkami oświatowo-wychowawczymi, takimi jak:
 - a) szkoły,
 - b) przedszkola,
 - c) świetlice opiekuńczo-wychowawcze.
5. Centrum Sportu i Rekreacji w Warce.
6. Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Warce.
7. Gminną Jednostką Kultury „Dworek na Długiej”.
8. Sądem Rejonowym w Grójcu.

9. Prokuraturą Rejonową w Grójcu.
10. Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu.
11. Komendą Powiatową w Grójcu.
12. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Warce.
13. Kościołami.
14. Organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie prewencji.

III. PODSTAWY PRAWNE

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Warka na lata 2017-2020 stanowi realizację uregulowania zawartego w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), zgodnie z którym:

„Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1. Opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.*
- 2. Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.*
- 3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.*
- 4. Tworzenie zespołów interdyscyplinarnych”.*

Program będzie realizowany w oparciu o następujące przepisy prawne:

1. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390).
2. Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.).
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 76/2014 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.
4. Ustawę z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz.U z 2016 r. poz. 930).

5. Ustawę z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 583 z późn.zm.).
6. Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 355 z późn.zm.).
7. Ustawę z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 2156 z późn.zm.).
8. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks Karny (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1137),
9. Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks Postępowania Karnego (Dz.U. z 1997 r. Nr 89, poz.555 z późn.zm.).
10. Ustawę z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U z 2015r. poz. 1515 z późn.zm.).
11. Ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 546, z późn.zm.).

IV. PRZEMOC W RODZINIE

Mówiąc o zjawisku przemocy oraz o sposobach jej przeciwdziałania, a także pomocy ofiarom i sprawcom, konieczne jest na wstępie zdefiniowanie najważniejszych pojęć związanych z tym zagadnieniem. Najczęściej stosowana definicja przez osoby zajmujące się pomocą ofiarom określa przemoc domową jako: *działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym, z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi siły lub władzy, godzące w ich prawa lub dobra osobiste.*

Definicję osoby najbliższej znajdujemy zarówno w art. 115 § 11 Kodeksu karnego jak i w art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Osobami najbliższymi są: małżonek, dzieci, rodzice, rodzeństwo, powinowaci, przysposobieni oraz ich małżonkowie, osoby pozostające we wspólnym pożyciu, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się przy pomocy różnych instrumentów:

1. **Przemoc fizyczna** – w swej czynnej postaci przybiera działania bezpośrednie z użyciem siły, których rezultatem jest nieprzypadkowe zranienie, np. popychanie, obezwładnienie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, duszenie, oblewanie wrzątkiem lub substancjami żrącymi, użycie broni. Forma bierna

przemocy fizycznej przejawia się w zakazach mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych lub zamknięciu osoby doznającej przemocy w areszcie domowym.

2. **Przemoc psychiczna** – to działanie prowadzące do zniszczenia pozytywnego obrazu własnej osoby, wykorzystujące różnorodne mechanizmy psychologiczne, np. wyśmiewanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie, narzucanie własnych poglądów, ciągła krytyka, kontrolowanie, ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, stosowanie gróźb, szantażowanie, odmawianie pożywienia, zmuszanie do wykonywania upokarzających czynności, sprowadzanie do domu osób nieakceptowanych przez domowników. Przemoc psychiczna może polegać również na niszczeniu przedmiotów mających wartość dla osoby poniżanej, zmuszaniu jej do opuszczania domu itp. Przemoc psychiczna nie pozostawia śladów widocznych „gołym okiem”, nie ma dla niej skali aby można było ustalić rozmiar krzywdzenia psychicznego.
3. **Przemoc seksualna** – to zmuszenie osoby (ofiary) do aktywności seksualnej wbrew jej woli, bez pytania o jej zgodę, jak również w sytuacji gdy obawia się odmówić sprawcy. Przymus polega na bezpośrednim użyciu siły fizycznej przez sprawcę, na gróźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu. W przypadku dzieci częściej używa się określenia dziecko wykorzystywane seksualnie. Dziecko wykorzystywane seksualnie to każda jednostka ludzka w wieku bezwzględnej ochrony, którą osoba dojrzała seksualnie naraża na jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest seksualne zaspokojenie osoby dorosłej. W Polsce określono ten wiek na 15 lat. Oznacza to, że każdy kontakt o charakterze seksualnym osoby dorosłej z osobą poniżej 15 roku życia jest wykorzystaniem seksualnym, nawet, jeśli dziecko wyraziło zgodę na kontakt seksualny.
4. **Przemoc ekonomiczna** – działanie mające na celu doprowadzenie do całkowitego uzależnienia finansowego ofiary od sprawcy. Przykładem przemocy ekonomicznej jest odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie ofierze podjęcia pracy, niezaspokojenie podstawowych potrzeb materialnych rodzinie, okradanie, zmuszanie do zaciągania kredytów bądź pożyczek wbrew woli np. współmałżonka.
5. **Zaniedbanie** – zjawisko społeczne, które odnosi się w szczególności do relacji opartej na zależności w szczególności: rodzic - dziecko, opiekun – osoba nieporadna (z uwagi na wiek lub niepełnosprawność). Charakteryzuje je niezaspokajanie podstawowych potrzeb

fizjologicznych i emocjonalnych osoby zależnej oraz brak zapewnienia właściwej uwagi, troski, opieki ze strony osób najbliższych.

Cechą charakterystyczną zjawiska przemocy w rodzinie jest tendencja do powtarzania się pewnych prawidłowości nazwanych cyklem przemocy. W cyklu przemocy obserwuje się następujące po sobie fazy:

1. **Faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu, charakteryzuje się on wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych.
2. **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji na ofierze. W tej fazie najczęściej dochodzi do interwencji, ofiary pod wpływem silnych emocji spowodowanych doznana krzywdą decydują się wezwać pomoc, złożyć zawiadomienie na policję, podjąć inne działania.
3. **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, miłości. Sprawca obiecuje poprawę, deklaruje, że nigdy się to nie powtórzy, jest miły i troskliwy. Ofiara wbrew zdrowemu rozsądkowi i wcześniejszym doświadczeniom wierzy sprawcy, ponieważ pragnie by to była prawda. W tej fazie wycofuje się z wcześniej podjętych działań, rezygnuje z pomocy, wycofuje skargi. Stopniowo sprawca przestaje być miły, napięcie ponownie narasta i faza kończy się nawrotem przemocy spowodowanym wzrostem napięcia.

Wraz z upływem czasu faza miodowego miesiąca ulega skróceniu, a akty przemocy stają się coraz bardziej brutalne i niebezpieczne dla ofiary.

Skutki przemocy:

1. **Skutki indywidualne** – osoby uwikłane w przemoc, a więc ofiary przemocy oraz jej sprawcy ponoszą skutki o charakterze indywidualnym. Osoby dorosłe doznające przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstwa będącego skutkiem przewlekłego stresu lub/i depresji, mogą doznać urazów fizycznych, trwałego kalectwa. Skutkiem przemocy mogą być też: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, uzależnienie od substancji psychoaktywnych, trudności w funkcjonowaniu w różnych rolach społecznych, ubóstwo, bezdomność.

W przypadku dzieci - ofiar przemocy – skutkiem może być śmierć w wyniku aktu przemocy lub samobójstw, trwałe kalectwo. Skutkiem mogą być też: urazy fizyczne, zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego, sięganie po środki psychoaktywne, uzależnienie, prostytuowanie się, konflikty z prawem, przejawianie zachowań agresywnych, nieprawidłowo rozwijająca się osobowość, zaburzony proces socjalizacji, demoralizacja, trudności wychowawcze, trudności w nauce oraz problemy w życiu dorosłym.

Sprawcy przemocy mogą ponieść śmierć w wyniku zabójstwa przez ofiarę w akcie samoobrony lub samobójstwa (najczęściej po zabójstwie ofiary), mogą doznać urazów, trwałego kalectwa. Skutkiem może też być bezdomność. Najczęściej dotyczy ona osób, które opuściły zakład karny.

2. Skutki społeczne – Przemoc w rodzinie dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają. Dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica, nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Niektóre z nich próbują radzić sobie z negatywnymi uczuciami sięgając po środki uzależniające. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi – zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób liczba osób pośrednio dotkniętych skutkami przemocy w rodzinie rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy doświadczyli przemocy w rodzinie, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą wie, że rozszerza się ona na następne pokolenia.

3. Skutki ekonomiczne – Przemoc w rodzinie niesie za sobą również skutki ekonomiczne. Płaci je każdy obywatel. Skutki ekonomiczne związane z systemowym wsparciem osób uwikłanych w przemoc, można zobrazować poprzez wskazanie instytucji bezpośrednio lub pośrednio zajmujących się problemem przemocy w rodzinie.

a) Policja – wielokrotne interwencje w domach, przyjmowanie pokrzywdzonych w komisariatach, wizyty dzielnicowych i funkcjonariuszy ds. nieletnich w miejscu zamieszkania rodzin dotkniętych przemocą, umieszczanie sprawców w policyjnych pomieszczeniach dla osób zatrzymanych, sporządzanie pism i wniosków do instytucji, m.in.

w przedmiocie uzależnienia czy o wgląd w sytuację rodziny i dziecka, prowadzenia dochodzeń, izby dziecka.

b) Służba Zdrowia – leczenie chorób psychosomatycznych i zaburzeń psychicznych – ambulatoryjne i szpitalne, leczenie skutków urazów doznanych w wyniku przemocy, w tym zabiegi chirurgiczne, rehabilitacja po urazach.

c) Pomoc Społeczna – zasiłki celowe, poradnictwo specjalistyczne, praca socjalna, prowadzenie: placówek opiekuńczo-wychowawczych (koszty opieki i wychowania dzieci), placówek interwencyjnych dla nieletnich, zespołów opiekuńczych (całodobowa opieka i udostępnienie schronienia), mieszkań chronionych, ośrodków interwencji kryzysowej, specjalistycznych ośrodków wsparcia, hosteli dla ofiar przemocy.

d) Edukacja – zajęcia reedukacyjne i wyrównawcze, nauczanie indywidualne, klasy integracyjne, świetlice socjoterapeutyczne, opiekuńczo-wychowawcze, poradnie psychologiczne – pedagogiczne, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze i socjoterapii.

e) Prokuratura i Sąd (karny i rodzinny) – prowadzenie spraw, opłacanie kuratorów.

f) ZUS – zwolnienia lekarskie i renty.

g) Pracodawcy – gorsza wydajność pracy osób, które żyją w przewlekłym stresie, zwolnienia lekarskie.

Podstawą do podejmowania działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest świadomość, że:

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary i zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest zazwyczaj nieskuteczna.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca.

Zrozumiałe są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu i decyzjach osoby doświadczającej przemocy, bowiem jest to jeden z objawów doznawanych urazów oraz konsekwencja bycia ofiarą przemocy w rodzinie. Stosowanie przemocy wobec osób najbliższych jest

przestępstwem ściganym z urzędu kwalifikowanym z art. 207 ustawy Kodeks karny, który stanowi:

§ 1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

V. DIAGNOZA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE WARKA

Opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Warka na lata 2017-2020 poprzedzone zostało rozpoznaniem skali zjawiska przemocy w Gminie Warka przygotowanym na podstawie danych gromadzonych przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Zespół Interdyscyplinarny przy nim działający.

Cele i kierunki działania określone w Programie działania mają charakter ramowy i mogą podlegać modyfikacjom. Realizacja Programu powinna przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w Gminie Warka.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warce wspiera rodziny zmagające się z problemem przemocy domowej. W latach 2014 – 2015 liczba rodzin z problemem przemocy objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej utrzymała się na podobnym poziomie. Niewielki spadek liczby rodzin z problemem przemocy zaobserwowano zaś w I połowie 2016 roku.

Dane przedstawia poniższa tabela.

**Rodziny, którym w latach 2014 – 2016 Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
w Warce przyznał pomoc z powodu wystąpienia przemocy w rodzinie**

Powód przyznania pomocy	2014 rok	2015 rok	I -VI 2016 roku
Przemoc w rodzinie	14	12	4

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce

Mimo, że w relacjach międzyludzkich przemoc istniała od zawsze, to o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Takiego, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Problem przemocy wymaga podjęcia szerokiego, zorganizowanego i zaplanowanego na wiele lat programu przeciwdziałania. Zmniejszenie rozmiarów przemocy w rodzinach i pomaganie ofiarom jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania różnych ludzi i organizacji.

Procedura „Niebieskie Karty” jest przykładem łączenia kompetencji różnych służb.

Głównym celem tej procedury jest rozpoznawanie przemocy i usprawnienie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym, ale też tworzenie warunków do systematycznego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Podstawą skuteczności procedur i oferowanej pomocy jest współpraca przedstawicieli różnych służb na rzecz osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie.

W gminie Warka działa, powołany w 2011 roku, Zespół Interdyscyplinarny w skład którego wchodzi przedstawiciele: Policji, Sądu Rejonowego, Służby Zdrowia, Szkół, Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz organizacji pozarządowych. Takie kompleksowe podejście specjalistów z różnych dziedzin a działających na rzecz rodzin dotkniętych problemem przemocy jest niezbędne

do podejmowania skutecznych działań pomocowych, gwarantuje szybki przepływ informacji oraz wielodyscyplinarną pomoc.

Pracę Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na terenie gminy Warka przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 1. Liczba przyjętych „Niebieskich Kart”

	Rok 2014	Rok 2015	I-VI 2016
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-A” przez pracowników socjalnych	1	2	0
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-C” przez członków zespołu dyscyplinarnego/grupy robocze	51	36	18
Liczba sporządzonych formularzy „Niebieskich Kart-D” przez członków zespołu dyscyplinarnego/grupy robocze	26	19	7
Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	73	74	53
Liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”	78	79	57

Dane uzyskane z Zespołu Interdyscyplinarnego

Tabela 2. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych.

Rodzaj działania	Rok 2014	Rok 2015	I-VI 2016
Liczba posiedzeń zespołów	8	5	3
Liczba utworzonych grup roboczych	42	31	13
Liczba posiedzeń grup roboczych	183	202	78

Dane uzyskane z Zespołu Interdyscyplinarnego

Analiza powyższych danych wskazuje na utrzymywanie się zjawiska występowania przemocy w Gminie Warka w latach 2014-2015 oraz w I poł. 2016 roku na stałym poziomie.

Ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty” nie odzwierciedla jednak istoty problemu przemocy występującej na terenie gminy Warka. Rozpoznanie przemocy i wypełnienie „Niebieskiej Karty” to początek podjętych działań. Każda z w/w służb ma w swoich ustawowych zapisach możliwość i obowiązek korzystania z pomocy innych osób, instytucji i organizacji, a także podejmowania współpracy, gdy zostanie o to poproszona. W przypadku przemocy w rodzinie działania indywidualne nie przynoszą pożądanych efektów. Zastosowanie procedury „Niebieskie Karty” nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie tego zjawiska. Wręcz przeciwnie. Trzeba każdego dnia podejmować wysiłek ukierunkowany na zapobieganie temu zjawisku i udzielać wsparcia tym, którym nie udało się tych przykrych doświadczeń uniknąć.

VI. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy, zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom dotkniętym tym problemem poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy poprzez podniesienie świadomości społecznej.

Cel główny będzie realizowany poprzez cele szczegółowe.

Cele szczegółowe:

1. Rozwijanie społecznej świadomości i wrażliwości wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Rozwijanie profilaktyki przemocy w rodzinie adresowanej do różnych grup społecznych.
3. Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.
4. Zwiększenie dostępności i efektywności pomocy niesionej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w zależności od ich sytuacji i potrzeb poprzez rozwój różnorodnych

form wsparcia socjalnego, pracy socjalnej, poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego, medycznego, interwencji kryzysowej i psychoterapii.

5. Rozwój zintegrowanego, interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, służącego zwiększeniu skuteczności i dostępności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.

Opracowane cele szczegółowe Programu mają przede wszystkim ograniczyć skalę zjawiska przemocy w rodzinie oraz skutków stosowania przemocy.

Cele szczegółowe będą realizowane poprzez:

- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Warka,
- przeprowadzanie specjalistycznych szkoleń dla: członków Zespołu Interdyscyplinarnego, pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, funkcjonariuszy Policji w zakresie świadczenia pomocy ofiarom przemocy domowej,
- systematyczną edukację społeczności poprzez lokalne środki przekazu, która ma przede wszystkim na celu zwalczanie stereotypów utrudniających pomoc, a także uwrażliwianie na sytuację ofiar przemocy.

VII. ZAKŁADANE EFEKTY PROGRAMU

Głównym zakładanym efektem Programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.

Wśród zakładanych efektów realizacji Programu znajdują się:

1. Zmiana postaw społeczeństwa wobec problemu przemocy w rodzinie i innych doświadczeń kryzysowych.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Spadek liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą w rodzinie podejmowane są wielokrotnie.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Gminie Warka na lata 2017-2020

4. Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających osobom doświadczającym kryzysów życiowych oraz sprawcom przemocy w rodzinie.
5. Poszerzenie świadomości społecznej w zakresie dostępnych form pomocy i instytucji działających w tym zakresie.
6. Dotarcie z różnymi formami pomocy do grup i środowisk marginalizowanych i pozbawionych dostępu do pomocy specjalistycznej.
7. Współpraca pomiędzy specjalistami, instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób doświadczających przemocy.

VIII . ZADANIA DO REALIZACJI

L.p.	ZADANIE	OPIS ZADANIA	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR LUB KOORDYNATOR
1.	Prawidłowe funkcjonowanie powołanego w 2011 roku Zespołu Interdyscyplinarnego	Zespół Interdyscyplinarny składa się z grupy specjalistów reprezentujących instytucje wchodzące w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przedstawiciel: Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warce, Komisariatu Policji w Warce, oświaty, Zakładu Opieki Zdrowotnej, organizacji pozarządowej, Sądu Rejonowego .	2017-2020	- Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego - Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Gminie Warka na lata 2017-2020

2.	<p>Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku. • Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie. • Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. • Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach. • Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym. • Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. • Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy. • Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz osiągnięcie danych efektów tych działań. 	2017-2020	<p>-Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego - Grypy Robocze Zespołu Interdyscyplinarnego</p>
----	---	---	-----------	--

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Gminie Warka na lata 2017-2020

		<ul style="list-style-type: none"> • W ramach profilaktyki rozpowszechnianie wiedzy poprzez prelekcje, spotkania z osobami z zewnątrz, z dziećmi i młodzieżą szkolną a także z rodzicami. • Organizowanie konkursów dla młodzieży szkolnej np. „Rodzina bez przemocy” „STOP przemocy w rodzinie!” itp. • Realizacja programów zewnętrznych np. MPiPS. • Organizowanie porad psychologicznych i prawnych dla osób dotkniętych problemem przemocy oraz porad psychologicznych dla sprawców przemocy (Punkt Konsultacyjny). 		
3.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, domy samotnej matki. • Określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk. • Kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy. • Praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy. 	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> - Zespół Interdyscyplinarny - MGOPS - Komisariat Policji - GKRPA PCPR w Grójcu - przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Gminie Warka na lata 2017-2020

		<ul style="list-style-type: none"> • Współdziałanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grójcu w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie. 		
4.	Podniesienie poziomu wiedzy oraz umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. • Organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. • Współpraca pomiędzy pracownikami służb, instytucji i organizacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> - Placówki oświatowe - M-GOPS

5.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno-edukacyjne, a w szczególności:	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (brozur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności. • Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie. • Umieszczenie informacji na stronach internetowych UM w Warce i M-GOPS w Warce. 	2017-2020	<ul style="list-style-type: none"> - Placówki oświatowe - M-GOPS
----	--	--	-----------	--

IX. MONITORING I EWALUACJA

Istotą efektywności funkcjonowania Programu jest realizacja działań w zakresie, formie i stopniu dostosowanym do potrzeb społeczności lokalnej. Pozwoli na to systematyczne prowadzenie jego monitoringu i ewaluacji - sprawdzenie czy zostały zrealizowane zakładane cele szczegółowe oraz jaki jest wynik realizowanych działań. Ewaluacja powinna dostarczyć odpowiedzi, jaka jest trafność, skuteczność i użyteczność Programu, ma również na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto przewidywane efekty realizacji Programu.

Podstawowe cele ewaluacji Programu to:

- udoskonalenie podejmowanych działań,
- informacja o efektach wdrażania Programu oraz uzyskanie odpowiedzi na pytania związane z jego realizacją,
- pogłębienie odpowiedzialności za wdrażanie Programu wśród wszystkich zainteresowanych jego funkcjonowaniem i efektami.

Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych w ramach Programu działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz

przełożenia na przewidywane efekty jego realizacji. Monitoring i ewaluacja odbywać się będzie według kryterium odpowiedniości realizowanych działań w stosunku do ewoluujących potrzeb mieszkańców miasta. Informacje uzyskane w ramach procesu monitoringu i ewaluacji odpowiedzą czy i w jakim obszarze Program wymaga aktualizacji, przeformułowania lub zmiany postawionych celów szczegółowych. Ewaluacja Programu będzie odbywać się na bieżąco, równolegle trwać będzie proces jego monitorowania.

Wskaźnikami ewaluacji będą:

- liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej,
- liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu,
- liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”,
- liczba protokołów z zebrań Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba sprawozdań z prac Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Roboczych,
- liczba udzielanych porad, konsultacji, osób korzystających z porad specjalistycznych w Punkcie Konsultacyjnym działającym przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Warce.

Ewaluacja pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów istniejących w Gminie Warka,
- zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Warce we współpracy z wszystkimi instytucjami realizującymi Program.

X. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Dyrektor Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Warce corocznie przedłoży Radzie Miejskiej w Warce sprawozdanie z realizacji Programu.

Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarny w Warce działającego przy Miejsko - Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Warce corocznie w terminie do dnia 31 marca przedłoży Burmistrzowi Warki sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.

XI. ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Środki finansowe na realizację zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2020 określa każdego roku uchwała budżetowa Gminy Warka.

Uzasadnienie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Warka na lata 2017-2020 przedstawia zadania własne Gminy wynikające przede wszystkim z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390) oraz Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przyjęty uchwałą Nr 76/2014 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r.